

Foto: Gemeente Middelburg: Jacqueline Puijers

Raadgever

Alles over mantelzorg op een rij

Ruim vier miljoen Nederlanders geven mantelzorg (SCP, 2015). Hoe betrokken is uw gemeente op mantelzorgers? Hoe is de ondersteuning van mantelzorgers geregeld? Weet u wat er wordt gedaan aan mantelzorgwaardering en past dit bij de behoefte van de mantelzorgers? In deze Raadgever reiken we u informatie en handvatten aan hoe u als raadslid hierop kunt inzetten.

Mantelzorg

Mantelzorgers zorgen langdurig en onbetaald voor een chronisch zieke, gehandicapte of hulpbehoevende naaste: een partner, ouder, kind of ander familielid, vriend of kennis. Het verschil met vrijwilligers is dat mantelzorgers al een relatie hadden met degene voor wie ze zijn gaan zorgen: een emotionele betrokkenheid. In de nieuwe [Wmo](#) staat dat gemeenten aandacht moeten besteden aan de manier waarop

mantelzorgers ondersteund worden.

Wat hebben mantelzorgers nodig?

Mantelzorgers zijn geholpen bij goede ondersteuning, goede samenwerking met professionals en mantelzorgers willen gehoord worden en invloed hebben. Dat kan aan de hand van vier begrippen: *vinden, versterken, verlichten en verbinden* (Transitiebureau Wmo, 2015). Per onderwerp geven we aan hoe u als raadslid het verschil kunt maken.

1. Vinden: heeft uw gemeente de mantelzorgers in beeld?

Om mantelzorgers goed te kunnen ondersteunen is het belangrijk dat de gemeente hen goed in beeld heeft. Meestal speelt het mantelzorgsteunpunt of organisaties die mantelzorgers ondersteunen hier een belangrijke rol in. Mantelzorgers zijn op verschillende plekken te bereiken. Niet alleen via zorg

“Hoe heeft uw gemeente de mantelzorgondersteuning geregeld?”

en hulpverleners, maar bijvoorbeeld ook bij de sportvereniging, school, supermarkt of het werk.

- Stel vragen over het onderwerp: hoe worden mantelzorgers in uw gemeente bereikt?
- U kunt als raadslid in gesprek gaan met mantelzorgers. In dit [artikel](#) vindt u handige tips over de plekken waarop mantelzorgers te bereiken zijn.

2. Versterken: wat doet uw gemeente om de positie van mantelzorgers te versterken?

Het is belangrijk dat mantelzorgers gehoord worden en invloed hebben op

het beleid. Dit kan door de deelname van mantelzorgers in de Wmo-adviesraad en het betrekken van mantelzorgers bij het opstellen van beleid en de uitvoering ervan. Een andere manier om de positie van mantelzorgers te versterken is door hen te waarderen. Gemeente kunnen zelf deze waardering vormgeven. Er zijn verschillende voorbeelden uit het land, bijvoorbeeld in de vorm van geld, een bos bloemen of een uitje. In dit [artikel](#) leest u zeven do's en don'ts van mantelzorgwaardering.

- In de VNG-handreiking '[Waardering van mantelzorgers](#)' vindt u de aandachtspunten voor lokale beleid, een toelichting op het wettelijk kader en tips en voorbeelden voor de invulling van mantelzorgwaardering.
- Zijn mantelzorgers vertegenwoordigd in de Wmo-adviesraad? En mogen ze meedenken bij het opstellen van het beleid?

3. Verlichten: hoe kunnen mantelzorgers verlicht worden?

Goede ondersteuning voor mantelzorgers draagt ertoe bij dat zij minder snel overbelast raken. De match tussen vraag en ondersteuningsaanbod is daarom belangrijk. Sluit het aanbod in uw gemeente aan op de behoefte van de mantelzorgers? Mantelzorgers zijn geholpen met goede informatie en advies, praktische hulp, emotionele steun, educatie, financiële tegemoetkoming, materiële hulp en respijtzorg. Respijtzorg is een vorm van mantelzorgondersteuning

waarbij de zorg tijdelijk en volledig wordt overgenomen. Het doel van respijtzorg is om de mantelzorger een adempauze te geven. Respijtzorg kan bijvoorbeeld worden geboden door vrijwilligers aan huis. In deze [infographic](#) ziet u verschillende voorbeelden in combinatie met bestaande regelingen.

4. Verbinden: Goede samenwerking tussen mantelzorgers en professionals

Gelijkwaardige samenwerking tussen de informele zorg van mantelzorgers en de formele zorg van beroepskrachten is noodzakelijk voor integrale zorg en ondersteuning. De gemeente kan in gesprek gaan met bestuurders en managers van formele zorgaanbieders waarbij dit thema wordt geagendeerd. Er kunnen afspraken worden gemaakt tijdens de inkoop over de zorg en ondersteuning en de samenwerking met mantelzorgers. Vergeet ook niet de vele vrijwilligersorganisaties en buurtinitiatieven, het is ook belangrijk met hen goed samen te werken.

- U kunt de wethouder adviseren netwerkoeverleggen of platforms te organiseren voor alle partners in de formele en informele zorg en welzijn om gezamenlijk de informele zorg te versterken.
- Voorbeelden van vragen: hoe is de samenwerking tussen formele en informele zorg in uw gemeente? En hoe actief stimuleert de gemeente dit?

AANTAL MANTELZORGERS IN NEDERLAND

- In 2014 gaven ruim 4 miljoen mensen mantelzorg (33% van de volwassen Nederlanders).
- Ongeveer een op de zes (16%) mantelzorgers helpt meer dan 8 uur per week, vaak al gedurende een langere tijd (500.000 mensen).
- 10% van de mantelzorgers ondervindt een hoge belasting (ongeveer 400.000 mensen).
- 18% van de mantelzorgers is ouder dan 65 jaar.
- Ongeveer 45% van de mantelzorg bieden hulp aan (schoon)ouders.

Bron: *informele hulp, wie doet er wat?* (SCP, 2015)

Meer weten?

- [Dossier](#) mantelzorg en vrijwilligerswerk van de VNG.
- [Informeel zorg kennisdossier](#) van Movisie
- Dossier '[Mantelzorg versterken](#)' op gemeentewebsite van Movisie
- [Gemeente en Informele zorg](#) van Mezzo

Deze raadgever kwam tot stand i.s.m. Movisie, en is onderdeel van een reeks VNG-raadgevers over uiteenlopende onderwerpen. U vindt alle raadgevers op www.vng.nl/raadsleden. Op deze pagina staat nog meer informatie speciaal voor raadsleden.